روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۱۵۷۳
۲۸ آبان ماه ۱۴۰۳/ با ما همراه شوید
www.serajonline.com - @serajname

حدیث روز

امام صادق علیه السلام :

ثَلاثَةُ أشیاءَ لا یُحاسَبُ عَلَیهِنَّ المُؤمِنُ : طَعامٌ یَأکُلُهُ، وثَوبٌ یَلبَسُهُ، وزَوجَةٌ صالِحَةٌ تُعاوِنُهُ ویَحصِنُ بِها فَرجَهُ .

سه چیز است که مؤمن برای آنها حسابرسی نمی‌شود : غذایی که می‌خورَد، جامه‌ای که می‌پوشد و همسر شایسته‌ای که به او کمک می‌کند و به واسطه او دامنش را [از گناه ،] پاک نگه می‌دارد .

ناگفته‌هایی درباره برنامه تخصصی «مستند»

تهیه‌کننده برنامه تلویزیونی «کافه مستند» از ساخت برنامه‌ای می‌گوید که نخستین برنامه تخصصی به شمار می‌رود که به «مستند» می‌پردازد.

مستند از جمله قالب‌های برنامه‌سازی است که بینندگانی فعال، حرفه‌ای و تخصصی دارد. این شکل از برنامه‌سازی به‌حدی مهم و اثرگذار است که در اغلب کشورها شبکه‌ای به این نام یا محتوا اختصاص یافته است. «کافه مستند» عنوان برنامه‌ای است که هم‌اکنون از شبکه افق تولید و پخش می‌شود.

این برنامه به تعبیری نخستین برنامه تلویزیونی است که به‌شکل تخصصی به تحلیل مستندهای ساخته‌شده و حتی مستندهایی که برای نخستین‌بار پخش می‌شوند، می‌پردازد.

«کافه مستند» با در پیش گرفتن هدف غایی که همانا گفتمان اصلی انقلاب است، سعی می‌کند مستندسازان را یاری کند و در تبادل‌نظر با برنامه‌سازان و برنامه‌ریزان، مستند ایرانی را سروسامان دهد.

محمدعلی محمددوست، تهیه‌کننده برنامه «کافه مستند» درخصوص لزوم ساخت آن گفت: مدت‌ها بود که گروه مستند شبکه افق دنبال این بود که برنامه‌ای را آماده و پخش کند که به‌شکل تخصصی به مستندها و موضوعات مطرح‌شده در مستندها بپردازد. بسیاری از مستندها به دلیل ژرف‌نگری، ظرفیت و محتوای خوبشان ایجاب می‌کرد که تحلیل خوبی از محتوایشان در برنامه تلویزیونی مختص آن‌ها ارائه شود.

تهیه‌کننده برنامه «کافه مستند» درباره این برنامه چنین توضیح داد: در این برنامه با عوامل سازنده مستند همچون کارگردان درباره فکر و موضوع برنامه صحبت شده است تا اگر در مستند به نکات تاریکی برخوردند در تحلیل‌ها بیان و نقد شود.

وی درباره همکاری خوب مدیران شبکه افق برای ساخت این برنامه چنین گفت: با تشکیل جلسات متعدد برای همفکری و هماهنگی، مدیران شبکه افق با دید وسیعی که داشتند لزوم ساخت برنامه‌ای شبیه به «کافه مستند» را احساس و گروه مستند شبکه افق را بانی ساخت این برنامه کردند. هم‌اکنون اواخر فصل اول هستیم و پخش فصل دوم آن با اعمال تغییراتی به‌زودی آغاز خواهد شد.

محمددوست درخصوص جامعه هدف «کافه مستند» گفت: جامعه هدف این برنامه، مستندسازها، فعالان حوزه مستند و مرتبطان با آن و علاقه‌مندان به حوزه مستند را شامل می‌شود. البته جا دارد به این موضوع اشاره‌کنم که مخاطبان فعال برنامه به سبب وزنه سنگینشان از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند.

این تهیه‌کننده در خصوص انتخاب کارشناسان برنامه چنین توضیح داد: هدف «کافه مستند» این است که مخاطبان نیازهای خودشان را دریافت کنند؛ بنابراین تلاش می‌کنیم در انتخاب مهمان‌ها نهایت دقت را اعمال کنیم و به این منظور ابتدا موضوعاتی را برمی‌گزینیم که برای مخاطبان برنامه جذاب و راهگشا باشد.

وی افزود: از نیمه فصل اول «کافه مستند» تلاش کرده‌ایم که جدای از تحلیل محتوای خود مستندها، افرادی را که در حوزه مستند مرتبط با موضوع مستندسازی هستند دعوت کنیم و به موضوعاتی بپردازیم که دغدغه مستندسازهاست.

محمددوست به موضوع چند برنامه اشاره کرد و گفت: مثلاً در حوزه اقتصاد، مستند «فروش» را پخش کردیم که پیامک‌های ارسالی مخاطبان نشان می‌دهد که راهگشا بوده است. حتی درزمینه «ناجی هنر» و مشکلاتی که مستندسازها با حوزه نیروی انتظامی دارند با قائم‌مقام و مدیرعامل آن گفت‌وگو کرده‌ایم. در برنامه‌های جداگانه‌ای نیز با رئیس انجمن تهیه‌کنندگان و رئیس انجمن کارگردان سینمای مستند گفت‌وگو کرده‌ایم و به نتایج خوبی نیز دست یافته‌ایم.

وی در جمع‌بندی این بخش از گفت‌وگو اظهار کرد: به‌طور کلی «کافه مستند» در پیگیری‌های مشکلات و دغدغه مستندسازها حرف‌هایی اساسی دارد و در این زمینه تلاش کرده‌ایم افرادی را که به هر نحوی با موضوع مستند در ارتباطند یا سمتی دارند که می‌توانند مشکلات مستندسازان را مرتفع کنند به این برنامه دعوت کنیم.

مطالبه‌گری مجری‌ای که خودش مستندساز است

وی به انتخاب شایسته مجری برنامه اشاره کرد و مطالبه‌گری را اساس کار «کافه مستند» خواند و گفت: محسن آقایی، مجری برنامه به دلیل اینکه خودش مستندساز است، در حوزه مطالبه‌گری خوش درخشیده و با توجه به اینکه وی با مجموعه «سفیر» همکاری می‌کند، مطالبه‌گری را مبنای کار خود قرار داده است.

محمددوست درخصوص مجموعه «سفیر» چنین توضیح داد: مجموعه «سفیر» سال‌هاست در حوزه مطالبه‌گری فعالیت می‌کند و بسیاری از مستندهای پرمخاطب مطالبه‌گر تولید همین مجموعه بوده است. این تهیه‌کننده دغدغه‌مند افزود: آقایی جزو مدیران مؤسسه «سفیر» است و به سبب آگاهی، تسلط به زبان انگلیسی و حوزه آمریکا، کسی است که می‌تواند در این حوزه برنامه را رشد دهد.

تهیه‌کننده «کافه مستند» به موضوعات مختلف اتاق فکر برنامه نیز اشاره کرد و گفت: در این اتاق درباره اینکه چه موضوعاتی می‌تواند برای مخاطبان برنامه راهگشا باشد بحث‌های مختلفی شکل گرفت. در این اتاق دو نوع موضوع داریم. ابتدا موضوعاتی است مرتبط با محتوای مستندی که همان شب پخش می‌کنیم. تلاشمان این است که مستندها را بی‌ارتباط به مناسبت‌های روز انتخاب نکنیم.

وی در توضیح سخنانش چنین گفت: به‌عنوان مثال در ویژه‌برنامه‌ای که درباره وقایع فلسطین، لبنان، شهادت سیدحسن نصرالله و رهبران مقاومت بود، تلاش کردیم مستندهای خوبی پخش کنیم.

محمددوست درخصوص محتوای مستندها اظهار کرد: جدای از محتوای مستندها و مناسبت‌های روز که قبلاً گفته شد، دغدغه‌های مستندسازان را مدنظر داریم و مستندهایی با محتوای اقتصاد، تأمین بودجه، توانمندی شهرستان‌ها و استان‌ها در تولید مستند و بودجه‌های سرگردان مثل چک، مستند «سکوها (پلتفرم‌ها)»، جشنواره‌های ایرانی و خارجی که در بخش محتوایی و چه در بخش میز مستند به آن‌ها واکنش نشان می‌دهیم.

تهیه‌کننده «کافه مستند» درباره محدودیت‌های احتمالی برنامه گفت: محدودیتی در پرداخت به موضوعات نداریم. البته ما نیز ملاحظات رسانه‌ای را در نظر داریم، ولی این بدین معنی نیست که گروه مستندساز، برنامه‌ساز یا شبکه بخواهد محدودیت خاصی برای برنامه ایجاد کند.

محمددوست به بکر و تازه بودن موضوعات برنامه پرداخت و گفت: مستندهایی که در این مدت کوتاه پخش‌شده موضوعاتی بوده‌اند که تاکنون شبکه‌های دیگر درباره آن‌ها کار نکرده و البته توان این کار را هم نداشته‌اند. بسیاری از مستندها را برای اولین بار پخش و درباره موضوعاتی صحبت کرده‌ایم که در شبکه‌های دیگر اصلاً نمی‌شد درباره‌شان سخن گفت. مستند در مسیر گفتمان اصلی انقلاب

محمددوست، جایگاه مستند را مهم ارزیابی کرد و گفت: مستند، خواهان زیادی در دنیای رسانه دارد و جا دارد این برنامه در فصل‌های متمادی ادامه پیدا کند. اعتقاد دارم حوزه مستند حوزه اصلی گفتمان انقلاب است و جای کار بسیاری دارد. موضوعات بسیار مهمی وجود دارد که هنوز در حوزه مستند به آن‌ها پرداخته نشده است و چه در خود مستندسازی و چه در حوزه مدیریتی مغفول مانده است و کافه مستند می‌تواند در ورود به این حوزه‌ها مؤثر باشد.

محمددوست به بازخوردهای خوب برنامه اشاره و تصریح کرد: در همین مدت کوتاه بازخوردهای بسیار خوبی از مخاطبان و همکاران مستندساز گرفته‌ایم. واکنش‌های زیادی نیز به صفحه مجازی برنامه داشته‌اند و حتی درخواست‌های متعددی مخصوصاً از شهرستان‌ها داشته‌ایم که دوست دارند مستندهایشان در کافه مستند پخش و تحلیل شود.

تهیه‌کننده «کافه مستند» ضمن ابراز امیدواری عنوان کرد: کافه مستند در پی این است که به گفتمان انقلاب اسلامی در قالب مستند بپردازد و امیدوارم مستندسازهایی که به هر نحوی در حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، محیط‌زیست، ورزشی، فرهنگ و هنر و تاریخی به این مملکت خدمت می‌کنند با دیدن این برنامه با عزم راسخ به‌پیش بروند و به فرموده مقام معظم رهبری امید را به مردم تزریق کنند.

چرا افغانستانی‌های زیادی در ایران حضور دارند؟

فیلم مستند «در پس جنگ» به کارگردانی محمدحسین محمودیان با حضور در هشتمین جشنواره تلویزیونی مستند، امشب از شبکه مستند سیما پخش می‌شود.

محمدحسین محمودیان، کارگردان این مستند درباره سوژه‌ی فیلم مستندش گفت: «در پس جنگ» درباره تاریخ معاصر افغانستان است و از سال ۱۳۵۲ که دولت افغانستان با یک کودتای سفید، از نظام پادشاهی به جمهوری تبدیل شد تا سال ۱۳۵۷ را که کمونیست‌ها از فرصت به وجود آمده استفاده کردند و کودتای کمونیستی انجام شد، روایت کردیم.

وی اضافه کرد: باید اشاره کنم که در تابستان ۱۳۵۷، ماهیت دولت کمونیستی برای مردم مسلمان افغانستان معلوم شد و آنان نتوانستند چنین نظامی را تحمل کنند و در برابرش ایستادگی کردند. در این بین، کمونیست‌ها از شوروی درخواست کردند تا به میدان بیاید و از آنها حمایت کنند؛ آنها نیز افغانستان را اشغال کردند و به مدت ۱۰ سال، از ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۸، افغانستان در اشغال شوروی بود.

او با اشاره به اینکه در این مستند روایتی از دوره جهاد در افغانستان را به تصویر کشیده است توضیح داد: در بین افغانستانی‌ها، این دوره‌ی ۱۰ ساله، به دوره‌ی جهاد معروف است؛ دوره‌ای که مجاهدین افغانستانی رشادت‌های زیادی کردند تا کمونیست‌های شوروی از این کشور خارج شوند. در مستند «در پس جنگ» به این مقطع زمانی پرداختیم و سعی کردیم به اتفاقات مختلفی که در این دوره‌ی زمانی به وقوع می‌پیوندد، بپردازیم.

این مستندساز با اشاره به دلیل نامگذاری این فیلم مستند هم خاطرنشان کرد: این فیلم مستند، «در پس جنگ» نامگذاری شد و دلیل آن‌هم این است که مردم افغانستان در دوره‌ی معاصر همیشه با جنگ درگیر بودند و سایه‌ی تنش‌های نظامی را بالای سر خود می‌دیدند. به نظرم عبارت در پس جنگ می‌توانست بیانگر این اتفاق و سرنوشت مردم افغانستان باشد.

محمودیان درباره چرایی انتخاب این سوژه نیز توضیح داد: یکی از دلایل من برای پرداخت به این موضوع و ساخت فیلم مستند در پس جنگ، تعداد زیاد مهاجرین افغانستانی در ایران است. شاید مردم ایران، ریشه‌های این مهاجرت را نشناسند و این پرسش برایشان مطرح بشود که چرا افغانستانی‌های زیادی در ایران حضور دارند؟ فیلم ما تلاش کرده به این سوال پاسخ بدهد.

او درباره روند تولید این اثر بیان کرد: ساخت این فیلم مستند زمان زیادی برد و نزدیک به ۳ ـ ۴ سال درگیر تصویربرداری بودیم. سعی کردیم سراغ سران جهاد و دولت مجاهدین افغانستان که در این دوره حضور فعالی داشتند برویم و با آنها مصاحبه کنیم. نکته مهم و متمایزکننده‌ی این فیلم مستند این است که سراغ افراد متنوع با طرز فکرها و دیدگاه‌های مختلف رفته‌ایم؛ دقت داشته باشید که در آن دوره، افغانستانی‌های زیادی از احزاب و قومیت‌های مختلف گردهم آمدند و به جهاد پرداختند. به نظر می‌رسد که آنها در سایه‌ی اتحادی که به واسطه جهادشان پیدا کرده بودند، به موفقیت رسیدند. خوشبختانه این اتحاد در فیلم مستند ما نیز شکل گرفت و سیر جهاد افغانستان در سال‌های جهاد را بیان کردند. به عبارت دیگر، سعی کردیم در فیلم خود نماینده‌ای از هر کدام از قومیت‌ها و احزاب داشته باشیم.عوامل تولید این فیلم مستند عبارتند از:

تهیه‌کننده: مرتضی شعبانی، کارگردان و پژوهشگر: محمدحسین محمودیان، نویسنده و تدوین: مهدی محمودیان، تصویر بردار: مهدی احمدی و احمد خلیل اول، آهنگساز: مهدی محمودیان، صدابردار: علیرضا جلالی و تهیه شده در: مرکز مستند حقیقت.

مستند «در پس جنگ» امشب یکشنبه، ۲۷ آبان ماه ساعت ۲۱ از شبکه مستند سیما پخش می‌شود و بازپخش‌های آن فردا دوشنبه، ۲۸ آبان ماه ساعت ۹ صبح و ۲۴ خواهد بود.

سهراب سپهری در قابی تازه

تازه‌ترین کتاب تقی پورنامداریان با عنوان «حنجره زخمی جویبار» با نگاهی به ساحت معنایی شعرهای سهراب سپهری از سوی نشر سخن منتشر شد.

تازه‌ترین کتاب تقی پورنامداریان، استاد دانشگاه و پژوهشگر نام‌آشنای حوزه ادبیات، با عنوان «حنجرهٔ زخمی جویبار؛ تأملی در شعر سهراب سپهری» از سوی نشر سخن منتشر شد.

نویسنده کوشیده در این اثر از زاویه دید جدیدی به شعرهای سپهری بنگرد. شاعر «هشت کتاب» از جمله شاعران مورد توجه پژوهشگران در دهه‌های گذشته بوده است. تاکنون آثار متعددی اعم از کتاب، مقاله و پایان‌نامه درباره سروده‌های او منتشر شده است.

شعر سهراب در کنار ساختار و سبکی متفاوت، از منظر معنا و اندیشه نیز حرف‌های بسیار برای گفتن دارد. تأثیرپذیری او از عرفان شرق در کنار نمود دیگر هنرها مانند نقاشی، که سهراب در آن حوزه نیز نام‌آشناست، شعر او را متفاوت‌تر از سایر هم‌قطاران کرده است.

پورنامداریان، سپهری را یکی از شاعران صاحب‌سبک معاصر می‌داند که زمینهٔ معنایی شعر او نیز مثل سبکش در مقایسه با شاعران معاصرش تازگی دارد.

در معرفی نوع نگاه پورنامداریان به شعر سهراب آمده است: او شاعری مردمی است، اما نه از آن جهت که مردم معاصرِ او از وضع سیاسی و اجتماعی و فقدان تَساوی و آزادی رنج می‌برند، بلکه از جهت انسانیتی که اگرچه از طریق صنعت و تکنولوژی بسیار پیشرفت کرده است، اما روز به روز در گرفتاری‌ها غرق، و در فقدان اخلاق و معنویت مستغرق شده است.

سپهری در عصر غلبهٔ صنعت و فاصله‌ها، از غیابِ سادگی‌ها و پاکی و صفای معنوی کودکیِ انسان و انسانِ کودک سخن می‌گوید و در عصرِ انسانِ تکنیکال، انسان کودک و زیبایی طبیعت را می‌ستاید.

سهراب سپهری با شعرهای خود توانست احساسات و افکار زیادی از جامعه را به تصویر بکشد و به این ترتیب تاثیر بسیار زیادی بر ادبیات فارسی معاصر بگذارد.

سبک ادبی سپهری به دلیل انتقادگری و توجه به مسائل اجتماعی و فرهنگی، تاثیر بسیار زیادی بر ادبیات فارسی معاصر داشته است و او به عنوان یکی از مهمترین شاعران معاصر ایران شناخته می‌شود.

او به عنوان یکی از مهمترین شاعران معاصر ایران، توانست با استفاده از زبان ساده و روان و انتقادگری سخت، موضوعات اجتماعی و فرهنگی را به تصویر می‌کشد که تاثیر بسیار زیادی بر ادبیات فارسی معاصر داشته است. او با شعرهایی که عمیقا انسانی و پر از عشق و درد و غم بوده اند، توانسته است جایگاه ویژه‌ای در قلب خوانندگان فارسی زبان داشته باشد.

نشر سخن کتاب «حنجره زخمی جویبار» را در ۴۱۶ صفحه و به قیمت ۵۹۰ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار داده است.

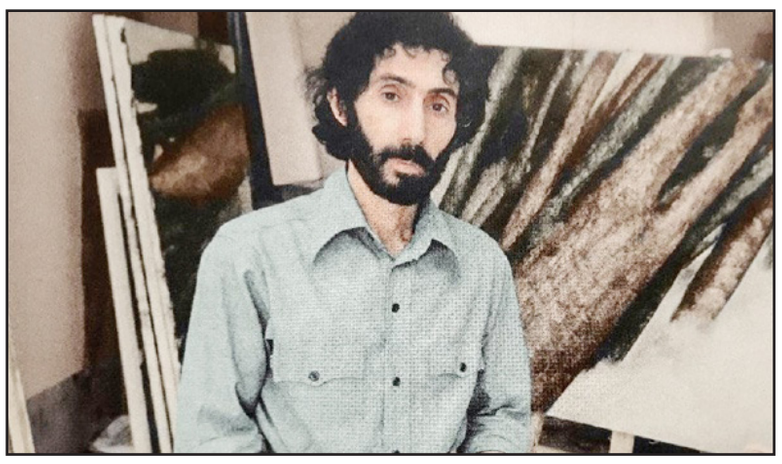

تغییرات جدید در کتاب‌های درسی فارسی

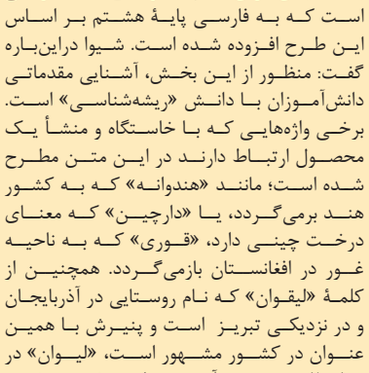

فرهنگستان زبان با همکاری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی اقدام به افزودن متن‌های نو در جهت معرفی ظرفیت‌های زبان فارسی به دانش‌آموزان کرده است.

آموزش زبان فارسی در کتاب‌های درسی با چالش‌ها و فرصت‌های متعددی روبروست. شناخت این چالش‌ها و بهره‌گیری از فرصت‌ها می‌تواند به بهبود فرایند یادگیری ـ یاددهی زبان فارسی کمک کند و نهایتاً موجب غنی‌تر شدن فرهنگ و ادبیات این زبان شود.

کتاب‌های درسی از جمله منابعی است که دانش‌آموزان ساعت‌ها با آن سر و کار دارند. با توجه به اهمیت این منابع، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، که در حوزهٔ تألیف کتاب درسی فعالیت می‌کند، با در نظر گرفتن چند مؤلفه تلاش دارد تا زمینهٔ انس بیشتر دانش‌آموزان با زبان فارسی را فراهم کند.

هرچند در این مسیر چالش‌ها و گاه نواقصی دیده می‌شود، اما این منابع با در نظر گرفتن موضوعاتی چون توسعهٔ مهارت‌های زبانی، آشنایی دانش‌آموزان با فرهنگ و ادب فارسی با ارائهٔ نمونه‌های متعدد از متون نظم و نثر، تنوع محتوای آموزشی در راستای ایجاد انگیزه در میان مخاطبان و ارزیابی و سنجش تلاش دارند تا به هدف نهایی، که همان آشنایی دانش‌آموزان با ظرفیت‌های زبان فارسی و التذاذ ادبی است، برسند.

در همین راستا سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با همکاری فرهنگستان زبان و ادب فارسی در دو سال گذشته کوشیده با افزودن بخش‌های متنوعی به کتاب‌های درسی فارسی گامی مؤثر در این زمینه بردارد.

علی شیوا، عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در گفت‌وگویی با تسنیم، با اشاره به جزئیات این طرح، که خود مجری آن بوده است، گفت: موضوع طرح پژوهشی، «تولید محتوای آموزشی برای کتاب‌های درسی فارسی به منظور ایجاد آگاهی و علاقه و حساسیت دانش‌آموزان نسبت به زبان و ادبیات فارسی و اهمیت و جایگاه آن» است. این طرح مشترک در اواخر سال ۱۳۹۹ به تصویب رسیده و دستاورد آن از سال گذشته در کتاب‌های فارسی ششم دبستان، هشتم و نهم دورهٔ اول متوسطه و از سال ۱۴۰۳ در کتاب‌های سه‌گانه فارسی دورهٔ دوم متوسطه گنجانده شده است.

وی ادامه داد: با توجه به اینکه دفتر تألیف درصدد است کتاب‌ها را بازنگری کلی و تألیف مجدد کند، دست ما چندان باز نبوده که محتوای آموزشی را به کتاب‌های فعلی بیفزاییم اما با همکاری گروه زبان و ادبیات فارسی دفتر تألیف سازمان توانستیم جایابی کنیم و محتوای مورد نظر را پس از ویرایش‌های لازم با نظارت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی آماده کنیم. در طول جلسات به این توافق رسیدیم که ابتدا در کتاب فارسی ششم دبستان و دورهٔ اول متوسطه این طرح را اجرا کنیم. عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی با اشاره به جزئیات طرحی که در فارسی ششم اجرا شده است، گفت: دو درس آزاد در کتاب‌های فارسی در نظر گرفته شده که عنوان دیگر آن «فرهنگ بومی» (و در سال‌های بالاتر، ادبیات بومی) است. دانش‌آموزان سراسر کشور با راهنمایی دبیر خود در این دروس، که در چند صفحه بخش‌بندی شده و محتوایی در آن نیست، می‌توانند متن‌هایی را با توجه به زبان محلی، آداب و رسوم و افسانه‌ها و داستان‌های محلی در کتاب فارسی بگنجانند و به عنوان یک درس در کتاب خود بخوانند. شیوا دربارهٔ این طرح توضیحات بیشتری داد و اضافه کرد: به بخش درس آزاد پایهٔ ششم، دو تمرین با عنوان «زبان محلی» افزودیم و از دانش‌آموزان پرسیدیم که واژه‌های زیر را در زبان محلی خود چگونه به کار می‌برید؟ کلماتی مانند پدر، مادر، خواهر، برادر، پسر و دختر را در این بخش آوردیم و از دانش‌آموزان خواستیم که معادل محلی آن را بنویسند. در پاسخ به این تمرین، بسته به زبان محلی، دانش‌آموز یا واژه‌ای متفاوت خواهد نوشت یا همان واژه را با تفاوت آوایی ثبت خواهد کرد.

او ادامه داد: در درس آزاد بعدی، در محدودهٔ اصطلاحات جانوران، از دانش‌آموزان خواستیم که نام برخی از جانوران مانند گرگ، گنجشک، خروس، مورچه و پشه را به زبان محلی خود بنویسند. بدین‌ترتیب، در این بخش که مربوط به فرهنگ بومی است، یک تمرین پیشنهادی طرح شده است تا دانش‌آموزان بتوانند زبان محلی خود را در کتاب درسی فارسی ببینند و با شباهت‌ها و تفاوت‌هایی که زبان رسمی با زبان محلی دارد آشنا شوند. او هدف اصلی این طرح را افزایش «زبان‌آگاهی» دانش‌آموزان عنوان می‌کند و می‌گوید سال‌هاست دانش‌آموزان در کتاب فارسی هفتم خلاصه‌ای از مقالهٔ غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، را با عنوان «چرا زبان فارسی را دوست دارم؟» می‌خوانند که در مسیر دستیابی به این هدف است. متناظر با همین درس، «نام‌ها و جای‌ها» عنوانی است که به فارسی پایهٔ هشتم بر اساس این طرح افزوده شده است. شیوا دراین‌باره گفت: منظور از این بخش، آشنایی مقدماتی دانش‌آموزان با دانش «ریشه‌شناسی» است. برخی واژه‌هایی که با خاستگاه و منشأ یک محصول ارتباط دارند در این متن مطرح شده است؛ مانند «هندوانه» که به کشور هند برمی‌گردد، یا «دارچین» که معنای درخت چینی دارد، «قوری» که به ناحیه غور در افغانستان بازمی‌گردد. همچنین از کلمهٔ «لیقوان» که نام روستایی در آذربایجان و در نزدیکی تبریز است و پنیرش با همین عنوان در کشور مشهور است، «لیوان» در زبان فارسی پدید آمده. در این بخش توضیح داده‌ایم که از خاک سرخ منطقهٔ لیقوان (که در زبان محلی لیوان تلفظ می‌شده) برای سفالگری بهره می‌گرفته و ظرف‌های آبخوری سفالی مرغوبی می‌ساخته‌اند که با نام این روستا (لیوان) شهرت پیدا کرده است. در این بخش، قصد داشتیم که دانش‌آموزان را با ریشهٔ برخی از واژه‌هایی که روزانه می‌شنوند آشنا کنیم.

متون فارسی‌زبانان دیگر کشورها از جمله افغانستان و تاجیکستان، چنان‌که باید و شاید، در کتاب‌های درسی فارسی در دهه‌های گذشته مجال طرح نداشته است. این در حالی است که ایران سال‌هاست میزبان مهاجران افغانستانی است و تعداد قابل توجهی از دانش‌آموزان افغانستانی در مدارس ایران تحصیل می‌کنند. از سوی دیگر، کشورهای فارسی‌زبان در سال‌های گذشته به لحاظ تولید محتوای فاخر فارسی، چه در حوزهٔ شعر و چه در حوزهٔ داستان، حرف‌های زیادی برای گفتن داشته‌اند و چهره‌های متعددی از این رهگذر به جامعه ادبی فارسی‌زبانان معرفی شده است. شاید بر این مبناست که بخشی از طرح پژوهشی حاضر به ارائه متنی از ادبیات تاجیکستان اختصاص یافته است.

شیوا دراین‌باره گفت: در فارسی نهم متنی قرار گرفته تا دانش‌آموزان با زبان فارسی تاجیکی آشنا شوند. این بخش «بیت بَرَک» ـ که همان مشاعره است ـ نام دارد و نوشتهٔ صدرالدین عینی، پدر ادبیات نوین تاجیکی، است. همچنین بیش از ۳۰ پانوشت با این متن همراه شده تا به دانش‌آموز در درک شیرینی زبان فارسی تاجیکی یاری برساند. علاوه بر این، دانش‌آموزان می‌توانند با استفاده از رمزینهٔ پاسخ‌سریع (کیوآرکد) به خوانش متن با زبان فارسی تاجیکی دست پیدا کنند و به صورت شنیداری هم با این ادبیات آشنا شوند.

واکنش خانواده قیصر امین‌پور به یک ویدئوی جنجالی

خانواده قیصر امین‌پور نسبت به انتساب شعری جعلی در برنامه صبحانه ایرانی به این شاعر واکنش نشان دادند و تأکید کردند: قیصر خود به این کم‌لطفی‌ها عادت داشت.

انتشار ویدئویی جنجالی از شعرخوانی یک کارشناس در برنامه صبحانه ایرانی واکنش‌هایی را میان اهالی فرهنگ و ادب به‌همراه داشته است، در این ویدئوی کوتاه، شعری جعلی با زبان و ساختاری نازل به قیصر امین‌پور نسبت داده می‌شود.

اسماعیل امینی، شاعر و استاد دانشگاه، صحبت‌های این کارشناس را «پرت‌وپلا» توصیف کرد و رضا اسماعیلی، شاعر و پژوهشگر، انتشار این ویدئو را آن هم از برنامه‌ای که با حضور مجریان توانمند پخش می‌شود، تأسف‌آور خواند. سعید بیابانکی، شاعر، نیز در صفحه شخصی خود به این شعرخوانی جنجالی واکنش نشان داد. در صفحه زنده‌یاد قیصر امین‌پور در فضای مجازی که توسط خانواده‌اش اداره می‌شود، درباره این شعرخوانی آمده است:

در این زمانه هیچ کس خودش نیست
کسی برای یک نفس خودش نیست

دیگر نوشتن از این دست بی‌دقتی‌ها (شما بخوانید بی‌سوادی‌ها) فراتر از توان ماست، شعر جعلی را در صداوسیمای مملکت پخش می‌کنند و... به سیمای خودشان نمی‌آورند که صدای ما درآمده!

خود قیصر هم به این کم‌لطفی‌ها عادت داشت، امیدش به اهالی ادبیات بود نه ادیب‌نماهایی که اهالی شدند، امیدش به شمایی بود که او را زلال می‌شناسید، او را از همه جنبه‌ها جست‌وجو می‌کنید و آن‌قدر با شعرهای او خو گرفتید که گول صفحه‌های مجازی و این بیت‌های جعلی را نمی‌خورید.

در ادامه این یادداشت، ضمن اعلام انتشار «یادداشت‌های قیصر امین‌پور» از سوی انتشارات کتاب آبی، عنوان شده است: یادداشت‌هایی که جنبه‌های تلخ و شیرین زندگی قیصر از زبان خودش است، شاید آنهایی که قیصر را ندیدند یا تصور می‌کنند دیده‌اند، جنبه‌های پنهان شخصیت او را دریابند یا حداقل بهتر درک کنند.

این اولین‌بار نیست که شعری جعلی به یکی از مشاهیر ادبی نسبت داده می‌شود. با افزایش این جریان، جمعی از اهالی ادب به‌صورت خودجوش اقدام به راه‌اندازی صفحه‌ای ویژه معرفی جعلیات کردند،

با این حال روند این جریان همچنان ادامه دارد. برخی از کارشناسان معتقدند انتشار این مطالب بی‌پایه، ضمن تأثیرگذاری منفی بر ذائقه و ذوق ادبی مخاطب عام، به استواری زبان فارسی نیز آسیب می‌رساند.